

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

- U kunt uw zienswijze t/m 2 maart indienen via <https://www.platformparticipatie.nl/nationaalwaterprogramma>
- Voor informatieve vragen naderhand kunt u een e-mail sturen naar postbusnwp@minienw.nl

Nationaal Water Programma (NWP) 2028-2033

Informatiesessie Notitie Reikwijdte
en Detailniveau en Participatieplan
5 februari 2026

Programma

- › Welkom en introductie

Sjors Maatman

- › Algemene toelichting op het NWP en de NRD

Barry van de Glind, Programmamanager Nationaal
Waterprogramma voor het Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

- › Toelichting op het Participatieplan

Jeannette de Waard, Omgevingsmanager NWP voor het
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

- › Bij het panelgesprek zijn ook aanwezig:

Saskia Flesch, Omgevingsmanager NWP voor
Rijkswaterstaat

Rik Heinen, Senior beleidsadviseur klimaatadaptatie voor
het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

NWP 2028 - 2033

Nota Ruimte 2025

- Nationale Omgevingsvisie
- Alle sectoren
- Leefomgeving

Programma Bodem, Ondergrond, Grondwater

- Omgevingsprogramma onder omgevingswet
- Overzicht, bodem ondergrond en grondwater beleidskeuzes Rijk

Nationale Water Programma

- Omgevingsprogramma onder omgevingswet
- Overzicht water beleidskeuzes en uitvoering Rijk
- 1x per 6 jaar
- Juridische basis

Waterkwaliteit

Beschikbaarheid
van zoet water

Wateroverlast

Waterveiligheid

Bevaarbaarheid
vaarwegen

Drinkwater

Beheer

Samenwerken,
crisisbeheersing en
waterbewustzijn

Programma Noordzee

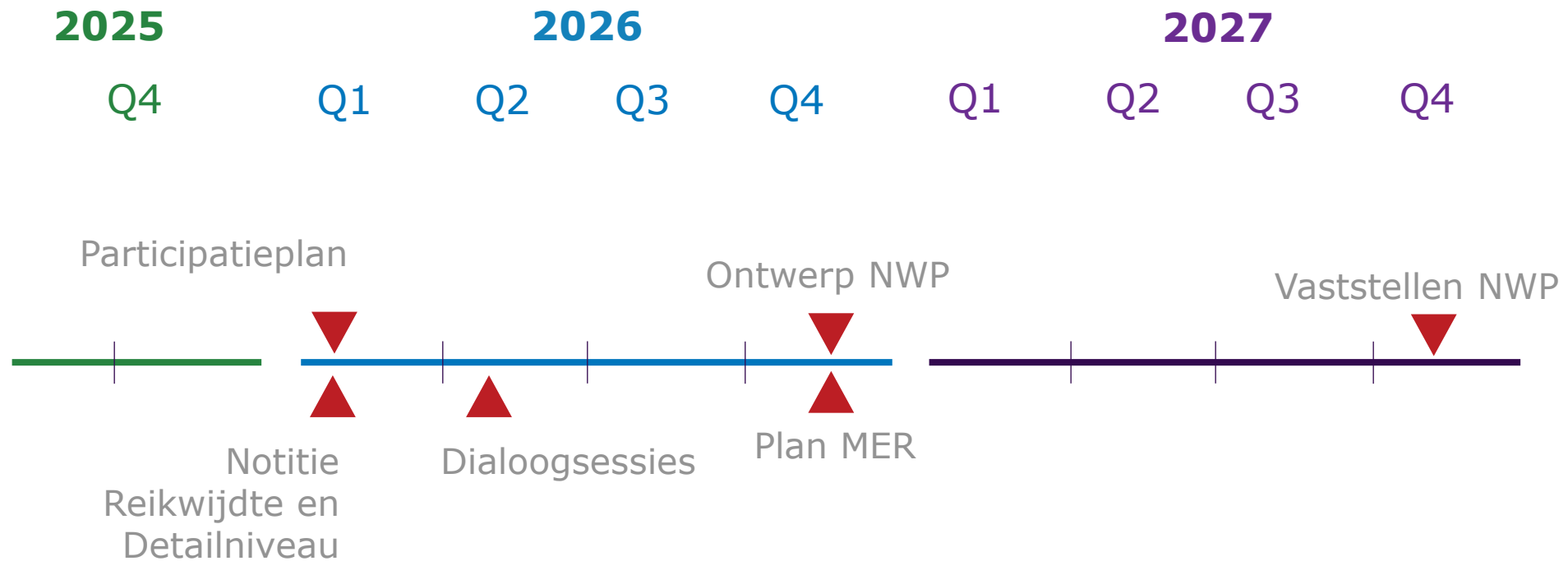
Programma RvdR2.0 (IRM)

Overstromingsrisicobeheerplan

Stroomgebiedbeheerplannen

Mijlpalenplanning

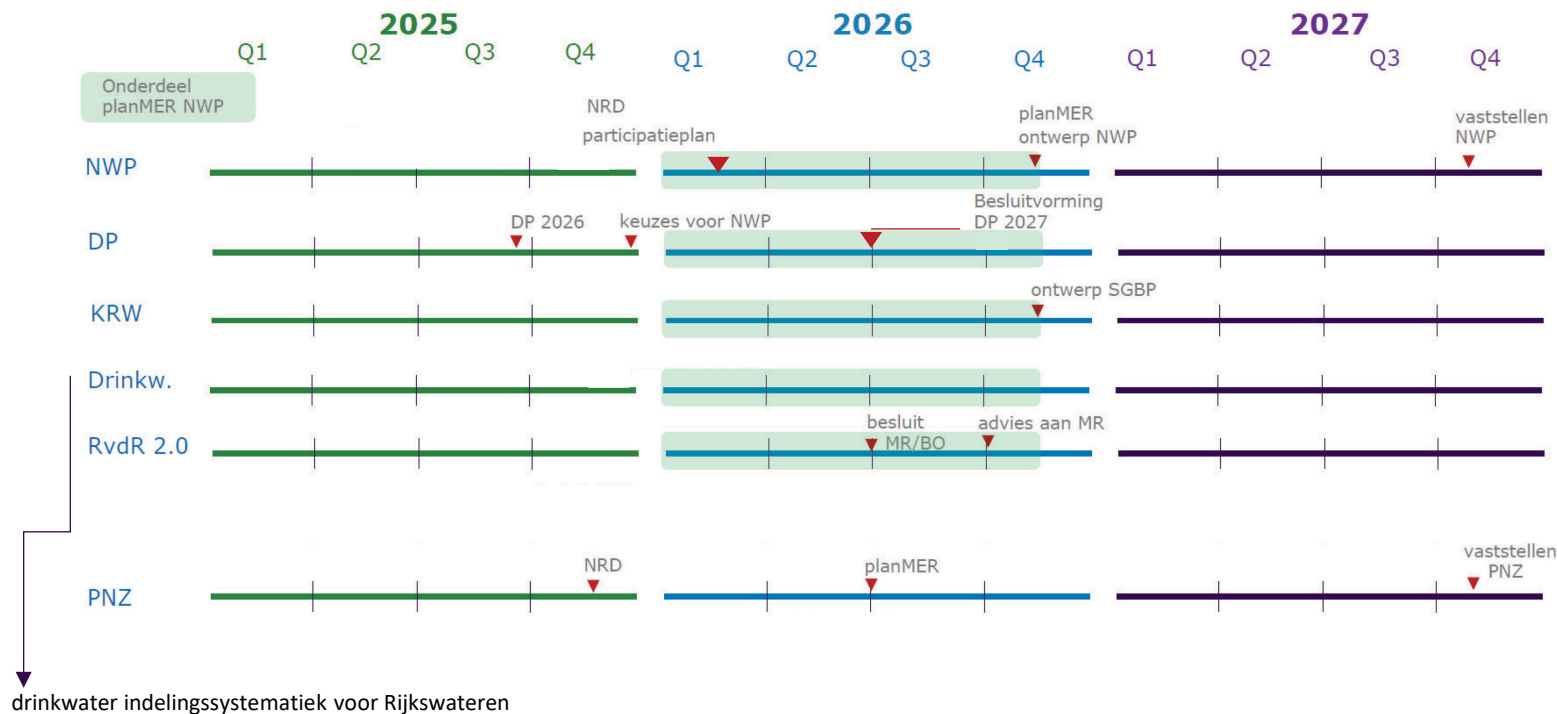

Planning terinzagelegging NRD en participatieplan

- › 20 januari 2026: publicatie en start van het indienen van zienswijzen via Platform Participatie
- › 5 februari: digitale informatiesessie decentrale overheden en maatschappelijke organisaties
- › 2 maart: sluiting van de termijn voor het indienen van zienswijzen
- › Streven: afronding reactienota vóór dialoogsessies

Mijlpalen irt gerelateerde trajecten

In groen de onderdelen die in de NRD van het NWP meegaan.

Programma Noordzee bijvoorbeeld niet.

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Notitie Reikwijdte en Detailniveau

- › De NRD is de eerste stap om te komen tot een planmilieueffectrapport (planMER) voor het NWP.
- › De NRD beschrijft de scope (wat wordt onderzocht?) en diepgang (op welke manier wordt dit onderzocht?) van het onderzoek in de planMER.
- › De NRD is daarmee het vertrekpunt voor de verdere ontwikkeling, beoordeling en aanscherping van de beleidskeuzes die in het NWP worden opgenomen.
- › Terinzagelegging NRD is eerste formele moment van participatie.

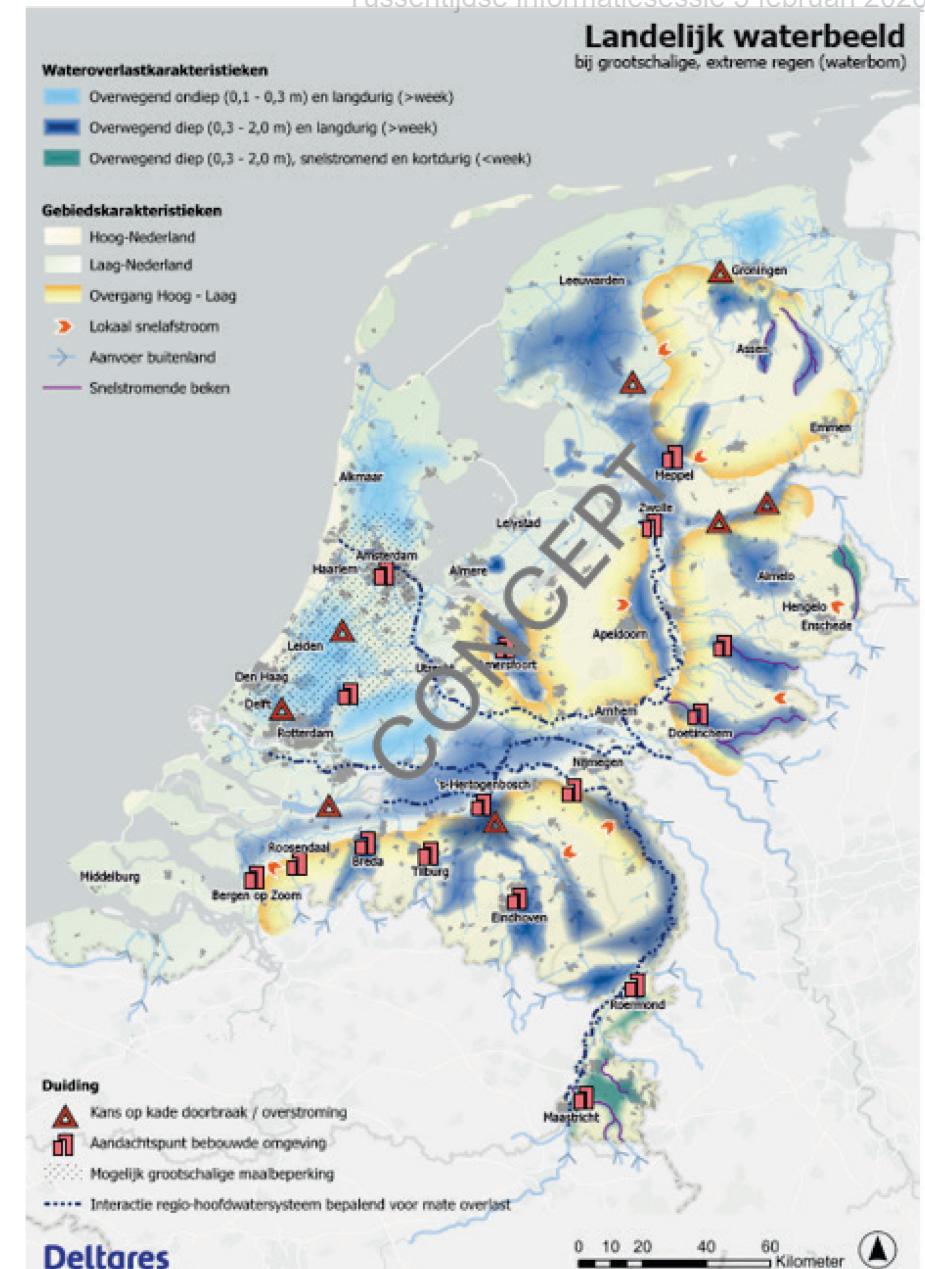
Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Leidende principes NWP

Leidende principes

- Water en bodem als ordenend principe
- Eén systeem, samenhangende keuzes
- Nationale keuzes en regionale doorwerking
- Van ambitie naar concrete kaders met impact
- Adaptiviteit en keuzes met oog op de lange termijn

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Rijkssysteemkeuzes

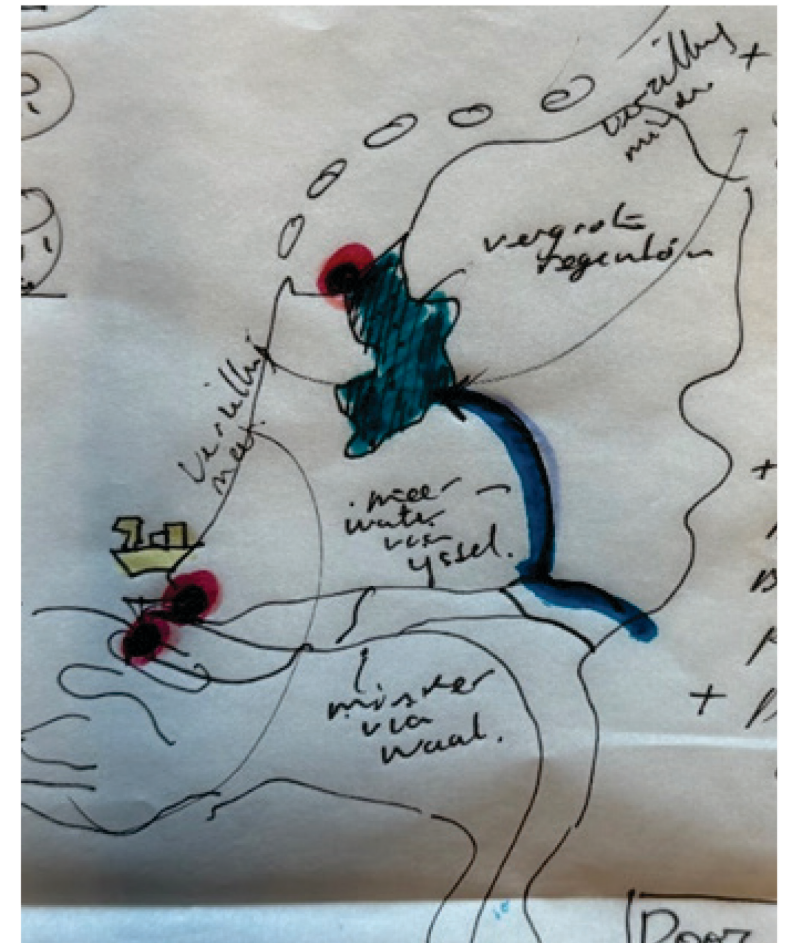

De rijkssysteemkeuzes

1. Een samenhangend hoofdwatersysteem
2. Een veilig watersysteem – balans tussen dijken, berging, afvoercapaciteit en ruimtelijke inrichting
3. Gezond water– bronaanpak, groenblauwe structuren en gezonde ecosystemen
4. Ruimte voor water – structurele reservering ruimte voor rivieren, dijken, beekdalen en berging

1. Een samenhangend hoofdwatersysteem

- › Nederland heeft steeds vaker te maken met **te veel én te weinig water**. Het huidige hoofdwatersysteem is vooral gericht op snelle afvoer, maar dat leidt in droge tijden tot tekorten.
- › **Hoofdopgave**
Zorgen dat het hoofdwatersysteem bij toenemende droogte, hogere rivierafvoeren en stijgende zeespiegel **blijft functioneren** voor veiligheid, zoetwaterbeschikbaarheid, ecologie en scheepvaart
- › Kernzin: *Hoe wordt het Nederlandse hoofdwatersysteem gestuurd bij **hoog- én laagwater**, en hoe wordt schaarste of surplus verdeeld over Rijntakken, IJsselmeer en Rijn-Maasmonding.*

Een samenhangend hoofdwatersysteem

Beleidskeuzes en Bandbreedtes

Beleidskeuzes:

- › **Afvoer rivieren en rivierbodem** (stabiliteit, sedimenthuishouding, verdeling hoog/laagwater).
- › **IJsselmeer, Afsluitdijk en IJmuiden** (peilbeheer en afvoer naar zee).
- › **Rijn-Maasmonding en Zuidwestelijke Delta** (beperking verzilting).
- › **Samenhang hoofd- en regionale systemen** (vasthouden, bergen, afvoeren).

Bandbreedtes MER

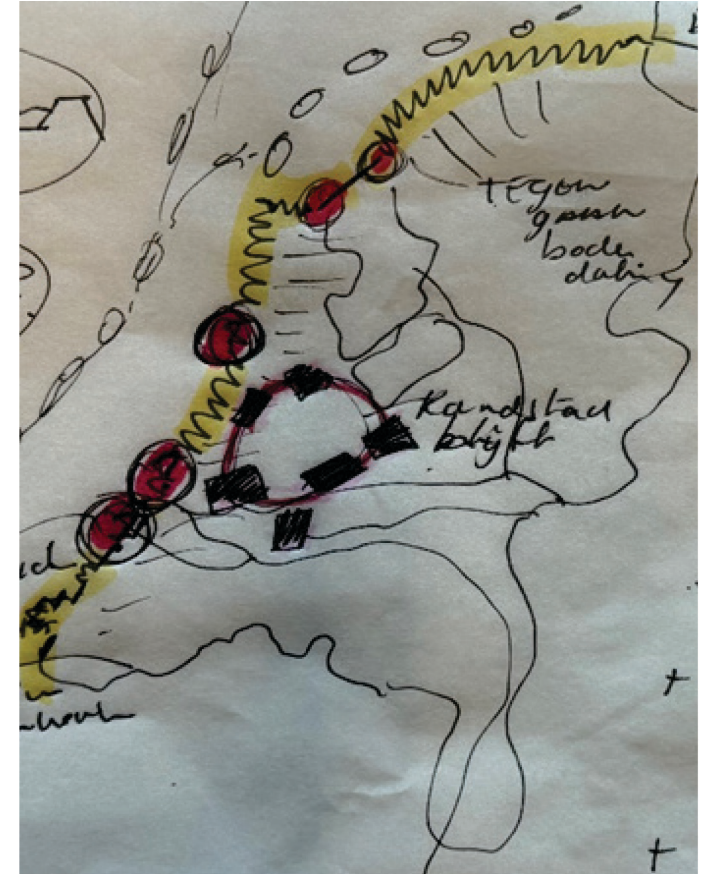
- › **Rivierbodem Rijntakken:** geen maatregelen ↔ sedimentsuppleties ↔ structurele bodemmaatregelen
Effecten op bevaarbaarheid, verdroging en laagwaterverdeling.
- › **Hoogwater Rijn (>16.000 m³/s):** afvoerverdeling surplus **80/20** ↔ **50/50** (Waal/IJssel),
- › **Laagwaterverdeling Rijntakken:** handhaven huidige verdeling ↔ aanpassen verdeling; inclusief **flexibiliseren stuwprogramma Driel**.
- › **IJsselmeer/Markermeer:** aanpassen **zomerpeil** (zoetwatervoorraad) en **winterpeil** (meestijgen met zeespiegel), in samenhang met afvoercapaciteit Afsluitdijk.
- › **Hoofd-regionaal systeem:** optimalisatie wisselwerking vasthouden–bergen–afvoeren bij droogte en extreme neerslag, incl. rolverdeling.

2. Een veilig watersysteem

- › **Vooruitdenken en anticiperen:** inspelen op zeespiegelstijging en hogere rivierafvoeren vraagt om tijdige voorbereiding en lange termijnperspectief.
- › **Ruimte behouden voor de toekomst:** zorgvuldig omgaan met schaarse fysieke ruimte en reserveren van mogelijkheden om toekomstige wateropgaven te kunnen opvangen.
- › **Integraal handelen:** een veilig watersysteem vraagt om een meerdoelenaanpak, waarin waterveiligheid wordt verbonden met andere maatschappelijke opgaven en beschikbare middelen.

Kernzin: *Tijdig vooruitzien, zorgvuldig omgaan met ruimte en een integrale blik op de lange termijn.*

Een veilig watersysteem

Beleidskeuzes en Bandbreedtes

Beleidskeuzes

- › Voortzetting van het bestaande waterveiligheidsbeleid (Omgevingswet/Bkl).
- › HWBP als uitvoeringsinstrument; adaptieve uitvoering.
- › Ruimte reserveren rond primaire keringen.
- › Voortzetting dynamisch kustbeheer.
- › Voorlopig doorzetten beleid open Rijn-Maasmonding; Deltawerken blijven toereikend in planperiode.

Bandbreedte MER

- › Geen nieuwe waterveiligheidskeuzes die plan-MER-plichtig zijn binnen NWP 2028–2033.
- › Zandbeschikbaarheid en -winning voor kustveiligheid: afweging via Programma Noordzee + eigen MER.
- › Strategische vragen na 2033 (o.a. toekomst Deltawerken, Maeslantkering) worden geagendeerd, niet beantwoord.

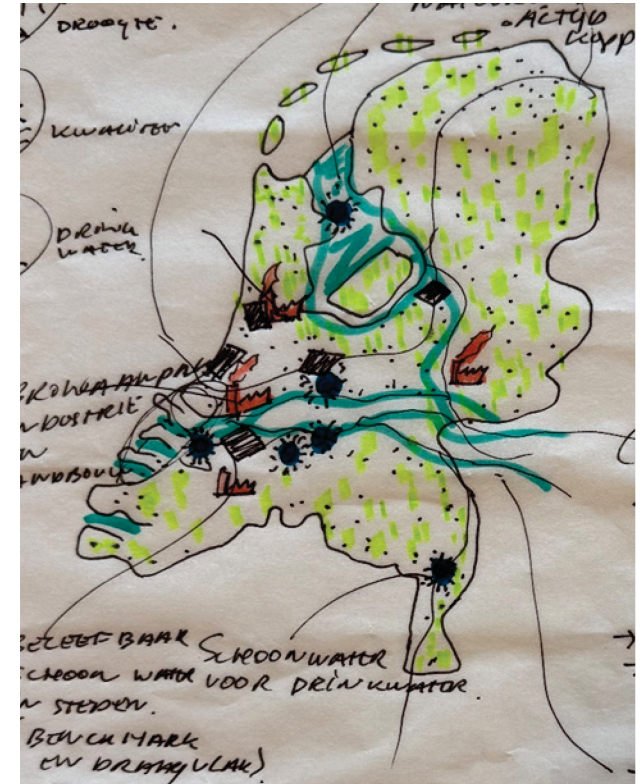
3. Gezond water

Voor een leefbaar Nederland is ook de kwaliteit van ons water cruciaal. Met klimaatverandering, verzilting en toenemende druk op het watersysteem staat de beschikbaarheid van **gezond en schoon water** steeds meer onder druk.

Deze systeemkeuze zet daarom in op een samenhangende aanpak:

- › verbeteren van de waterkwaliteit en ecologie,
- › zekerstellen van zoetwater voor landbouw, natuur en drinkwater,
- › en versterken van de weerbaarheid tegen vervuiling, droogte en verzilting.

Kernzin: *Schoon en gezond water als fundament voor natuur, economie en samenleving.*

Gezond Water

Beleidskeuzes en bandbreedte

Beleidskeuzes

- › Verschuiving naar voorkomen in plaats van zuiveren (bron- en ketenaanpak).
- › Beweging naar doelsturing en resultaatverplichtingen.
- › Bescherming van kwetsbare gebieden via zonering.

Bandbreedtes en MER

- › **Afvalwaterketen**: bronmaatregelen/decentraal ↔ (vergaand) centrale zuivering (RWZI).
- › **Stoffenbeleid**: mengseltoxiciteit, onbekende stoffen (monitoring), extra emissieroutes.
- › **Normering**: aanscherpen toelatingscriteria (afstemming KRW).
- › **Zonering**: vrijwillig ↔ juridisch geborgd.
- › **Temperatuur lozingen**: **28°C** ↔ **25°C** voor rivieren en zoete wateren.

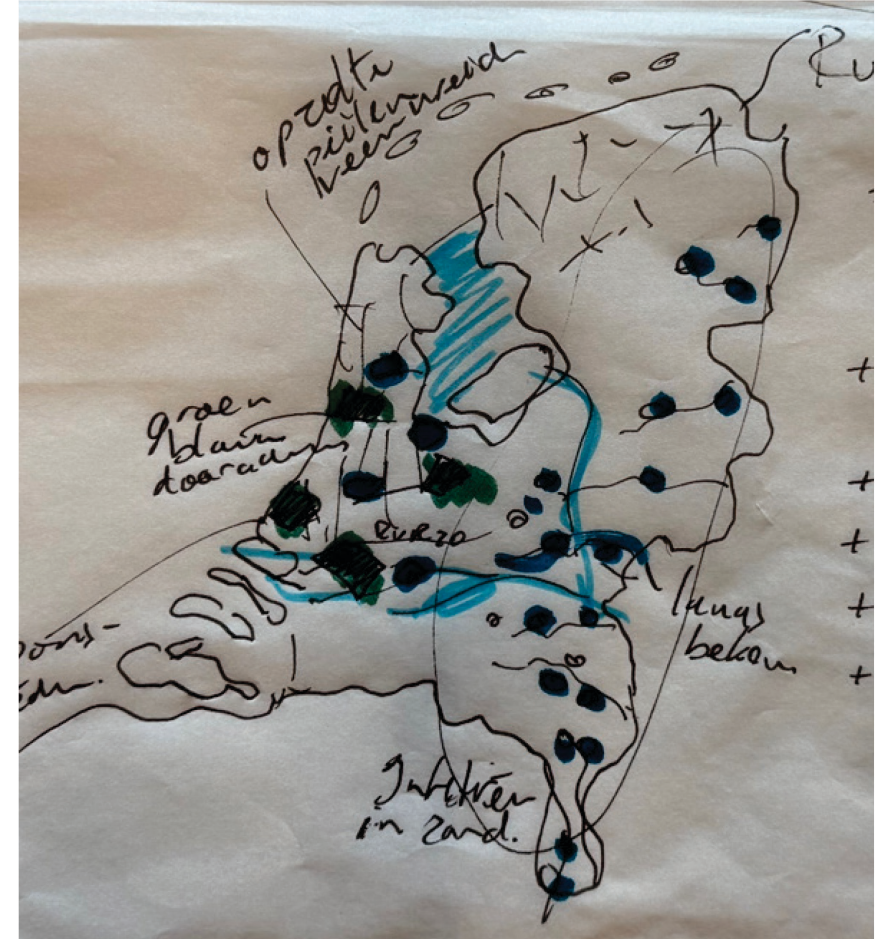

4. Ruimte voor water

Deze systeemkeuze betekent dat we structureel ruimte reserveren voor water: in het rivierengebied, in regionale systemen, polders en in stedelijk gebied.

Zo beperken we overstromingsrisico's, versterken we natuur en landschap, borgen we de beschikbaarheid van zoetwater en houden we het watersysteem veerkrachtig voor de toekomst.

Kernzin: *Water de ruimte geven die het verdient – de basis voor een veilig en toekomstbestendig Nederland.*

Ruimte voor water

Beleidskeuzes en bandbreedte

Beleidskeuzes

- › Het reserveren van fysieke ruimte voor waterveiligheid en watersysteemwerking in rivierengebied, kustzone en keringen.
- › Het versterken van de sponswerking van het landschap (vasthouden en bergen van water) als onderdeel van klimaatadaptatie.
- › Het sturen op water- en bodemcondities in kwetsbare gebieden, waaronder veenweidegebieden.
- › Het versterken en benutten van groen-blauwe structuren voor waterberging, waterkwaliteit en leefomgeving.
- › Terughoudendheid met buitendijks bouwen en landaanwinning, en actualisatie van binnendijkse reserveringen voor rivierverruiming.

Bandbreedte MER

- › **Veenweide:** toebewegen naar hogere grondwaterstanden (circa 20–40 cm onder maaiveld).
- › **Groen-blauw:** minimale inpassing ↔ structurele inzet van bufferzones, waternatuur en groen-blauwe dooradering.

Ruimte voor de Rivier

Beleidskeuzes en bandbreedte

Beleidskeuzes

- › Het Rijk borgt voldoende ruimte voor alle rivierfuncties en maakt het rivierengebied toekomstbestendig.
- › Vergroting van de afvoercapaciteit bij hogere afvoeren via dijkversterking en – waar nodig – extra ruimte voor de rivier.
- › Stabiliseren en waar nodig verhogen van de rivierbodem om waterveiligheid, bevaarbaarheid, zoetwaterbeschikbaarheid en natuur te borgen.
- › Behoud van een **evenwichtige afvoerverdeling** over de Rijntakken, ook bij **laagwater**.
- › Inzet van Ruimte voor de Rivier als integraal beleidsinstrument, in combinatie met andere ruimtelijke opgaven.

Bandbreedte MER

- › **Rivierbodem:** geen maatregelen ↔ sedimentsuppleties ↔ structurele bodemmaatregelen
- › **Ruimtelijke ingrepen:** dijkverhoging ↔ binnen- en buitendijkse rivierverruiming.
- › **Laagwaterverdeling Rijntakken:** handhaven huidige verdeling ↔ aanpassen verdeling
- › **Scenario's:** laag/gematigd ↔ hoog klimaatscenario (2100).
- › **Extreem hoogwater** (>16.000 m³/s): verdeling surplus 80/20 ↔ 50/50 (Waal/IJssel).

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Participatieplan

Doel participatie

- › NWP dat in overleg met alle betrokken partijen is verrijkt, met draagvlak voor het proces.
- › NWP waar iedereen in het waterdomein wat aan heeft.

Stakeholders: 4 schillen

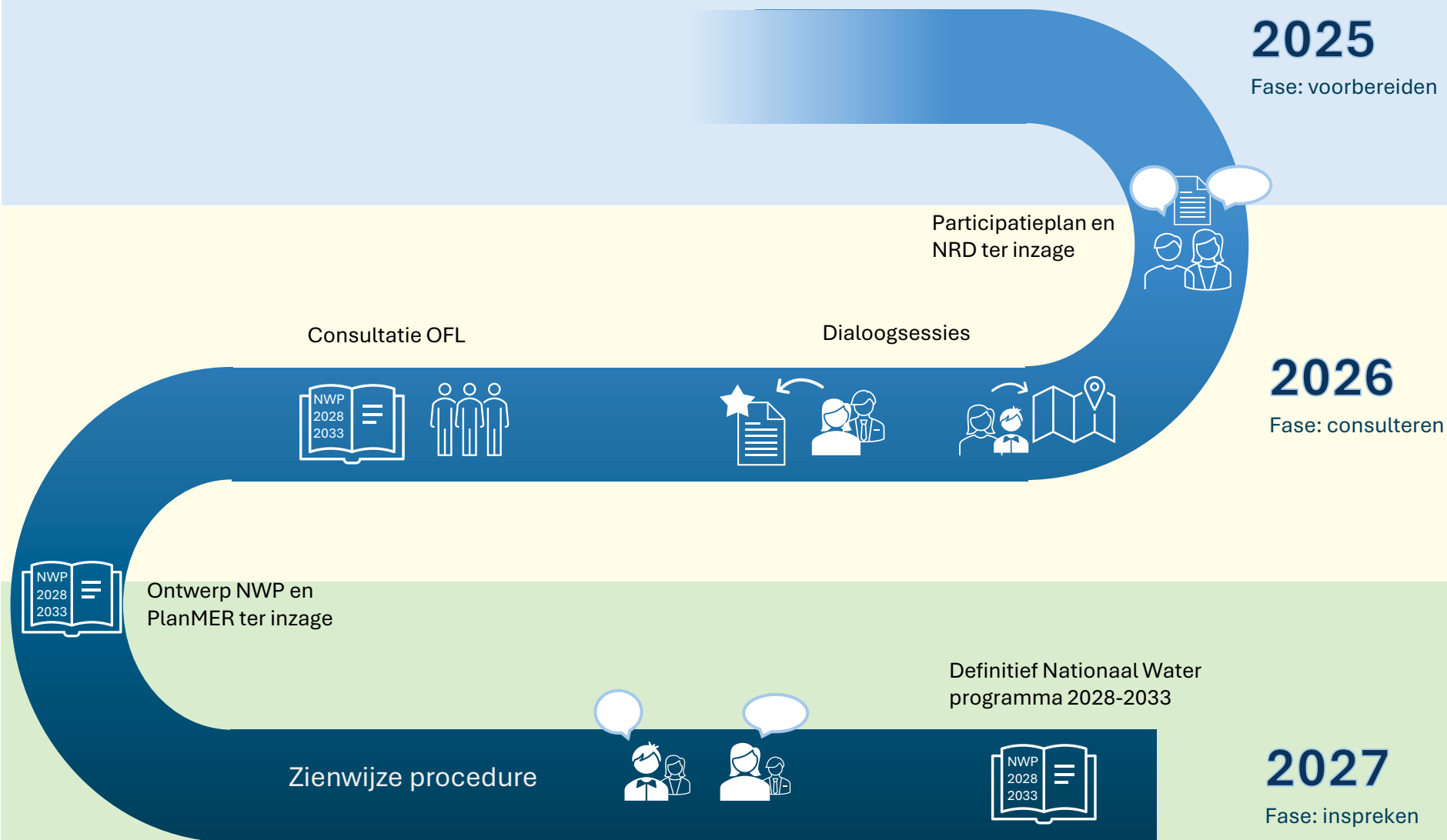
Aanpak Participatieplan

Uitgangspunten

- › Bestaande participatie bij aanpalende beleidstrajecten blijft bij die programma's (Deltaprogramma, Kader Richtlijn Water, Ruimte voor de Rivier 2.0,)
- › Participatie bij het NWP richt zich met name op
 - de samenhang tussen de beleidsbeslissingen (integrale rijkssysteemkeuzes)
 - de samenhang met de uitvoering en het beheer (RWS)
 - (nieuwe beleidsbeslissingen die niet al in een ander beleidstraject zijn genomen)
- › We maken zoveel mogelijk gebruik van bestaande overlegstructuren (DO/BO Water en Fysieke Leefomgeving, gebiedsoverleggen)

Tijddlijn Participatie Nationaal Water Programma 2028-2033

Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Tussentijdse informatiesessie 5 februari 2026

Afstemming

Departementen in de fysieke leefomgeving:
VRO, LVVN, KGG, EZ, OCW, Defensie

Koepelorganisaties (UvW, IPO, VNG, VEWIN)
maandelijks overleg

- Afstemming op proces

Klankbordgroep andere overheden

- Afstemming op inhoud en voorbereiden sessies

Dialoogsessie(s) andere overheden

- Samenhang van thematische keuzes in gebieden

Dialoogsessie(s) maatschappelijke en
belangenorganisaties, icm Toekomst aan Tafel

- Nieuwe onderwerpen en knelpunten
- Doorwerking van beleidskeuzes inzichtelijk maken
- Onderwerpen met impact op de samenleving

Consultatie OFL (Overlegorgaan Fysieke
Leefomgeving)

- Advies aan de minister

Autoriteiten andere staten via formele
terinzagelegging

Activiteiten 2026

- Eind maart: start proces planMER
- Rond April-mei:
 - Diverse dialoogsessies thema's en gebieden
 - Startgesprek UDO (uitvoerbaarheidstoets decentrale overheden)
 - 9 april BO Water
- Juli: BO Water 1 juli
- September: afronding inhoud met:
 - Oplevering UDO
 - Oplevering planMER
- Oktober: start besluitvorming met:
- November: BO Water 25 november
- December: MR 11 december

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Panelgesprek